

PREPORUKA VIJEĆA**od 13. srpnja 2018.****o Nacionalnom programu reformi Malte za 2018. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Malte za 2018.**

(2018/C 320/17)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 22. studenoga 2017. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2018. Posebna je pozornost posvećena europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 22. ožujka 2018. Komisija je 22. studenoga 2017. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu se Malta navodi kao jedna od država članica za koju nije potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za Preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 22. ožujka 2018. Vijeće je 14. svibnja 2018. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ⁽²⁾ („Preporuka za europodručje”).
- (2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Malta bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke o ekonomskoj politici europodručja, koja je navedena u preporukama u nastavku, a posebno u preporuci 1. Izvješće za Maltu za 2018. objavljeno je 7. ožujka 2018. U njemu je ocijenjen napredak Malte u smislu preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo 11. srpnja 2017. ⁽³⁾, mjere poduzete kao odgovor na preporuke donesene prethodnih godina te napredak Malte u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.
- (3) Malta je 13. travnja 2018. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2018. i svoj Program stabilnosti za 2018. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL C 179, 25.5.2018., str. 1.

⁽³⁾ SL C 261, 9.8.2017., str. 1.

- (4) Pri programiranju u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova („ESI fondovi”) za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno člankom 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita svoj sporazum o partnerstvu i relevantne programe i predloži izmjene u vezi s njima. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost ESI fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Malta je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2018. planira održati suficit u nominalnom smislu u razdoblju 2018.–2021. Srednjoročni proračunski cilj, tj. uravnoteženo stanje proračuna u pogledu BDP-a, i dalje se ispunjava s pozitivnom razlikom tijekom programskog razdoblja. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio duga opće države u BDP-u i dalje biti ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a utvrđene Ugovorom i da će se postupno smanjiti s 50,8 % BDP-a u 2017. na oko 36 % BDP-a u 2021. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je za 2018. i 2019. i povoljan za 2020. i 2021. Prema proljetnoj prognozi Komisije iz 2018. predviđa se da će strukturni saldo zabilježiti suficit od 0,6 % BDP-a u 2018. i 1,1 % BDP-a u 2019., što je iznad srednjoročnog proračunskog cilja. Općenito, Vijeće smatra da se očekuje da će Malta 2018. i 2019. ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Istodobno bi trebalo pažljivo nadzirati kretanje rashoda u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju, posebno s obzirom na moguće buduće rizike za stabilnost prihoda.
- (6) Kako je navedeno u Preporuci za europodručje 2018., borba protiv strategija agresivnog poreznog planiranja ključna je za sprečavanje narušavanja tržišnog natjecanja među poduzećima, pravedno postupanje prema poreznim obveznicima te zaštitu javnih financija. Budući da strategije agresivnog planiranja poreznih obveznika mogu dovesti do prelijevanja među državama članicama, potrebno je usklađeno djelovanje nacionalnih politika kao dopuna zakonodavstvu Unije. Zbog nepostojanja poreza po odbitku na „izlazna” plaćanja (tj. plaćanja rezidenata Unije rezidentima trećih zemalja) dividendi, kamata i naknada za licenciju koja izvršavaju poduzeća sa sjedištem u Malti može se dogoditi da ta plaćanja uopće ne budu oporezovana ako ne podliježu porezu u zemlji primatelja plaćanja. Premda će novi malteški sustav odbitaka nominalnih kamata doprinijeti smanjenju poticanja zaduživanja u odnosu na financiranje vlasničkim kapitalom, zbog nedostatnih pravila protiv zlorabe u kombinaciji sa sustavom s relativno visokim stopama koji se temelji na razini izravnih stranih ulaganja postoje mogućnosti za izbjegavanje plaćanja poreza. Radi primjene praksi izbjegavanja plaćanja poreza poduzeća mogu iskoristiti postojanje određenih odredbi u bilateralnim poreznim sporazumima između Malte i drugih država članica, zajedno s poreznim sustavom Malte, prema kojem se poduzeće koje je u Malti rezident, ali nema domicil, oporezuje po odbitku i na temelju doznaka. Komisija prima na znanje predanost Malte u borbi protiv agresivnog poreznog planiranja poreznih obveznika. Na temelju nedavnih razmjena informacija Komisija će nastaviti konstruktivan dijalog u svrhu borbe protiv strategija agresivnog planiranja poreznih obveznika.
- (7) Dugoročna održivost javnih financija Malte i dalje je izazov. Tomu je jedini uzrok proračunski učinak troškova povezanih sa starenjem stanovništva, kao što su zdravstvena zaštita, dugotrajna skrb i mirovine. Mirovinski sustav suočava se s dvostrukim izazovom: potrebno je postići održivost i istodobno osigurati primjerena mirovinska primanja. Poboľšali su se izgledi za dugoročnu održivost rashoda za mirovine, uglavnom zahvaljujući pozitivnijoj ocjeni dugoročnog potencijala rasta Malte. Međutim, budući da su mjere uvedene u proračunu za 2016. imale samo ograničeni učinak na dugoročnu održivost mirovinskog sustava, to pitanje i dalje predstavlja znatan izazov. Nadalje, unatoč uvođenju mjera za povećanje primjerenosti mirovina, razlika u obuhvaćenosti mirovinama između muškaraca i žena i dalje je velika. Poboľšala se uspješnost zdravstvenog sustava i smanjile liste čekanja. Međutim, i dalje postoje izazovi u pogledu preraspodjele resursa i djelatnosti s bolnica na primarnu zdravstvenu skrb. Zbog institucionalnog uređenja pružanja primarne zdravstvene skrbi stvara se pritisak na bolničku i hitnu medicinsku skrb. Bolnička i primarna zdravstvena skrb nisu dobro koordinirane, a hitna medicinska skrb i dalje se neučinkovito iskorištava. Pristup inovativnim lijekovima i dalje je izazov, i u proračunskom smislu. Poduzete su inicijative kako bi se u obzir uzela sve veća potražnja u okviru sustava dugotrajne skrbi, kao što je poticanje pružanja skrbi na razini zajednice i kućne njege.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (8) Postignut je određen napredak u poboljšanju prekogranične suradnje. Međutim, čini se da nadležno malteško tijelo za financijske usluge i dalje ne raspolaže dostatnim osobljem te i dalje postoji zabrinutost u pogledu njegove sposobnosti nadziranja velikog prekograničnog financijskoga sustava, posebno njegova nebankovnog segmenta. Nadalje, budući da uslužni sektor (posebno sektor internetskih igara) znatno doprinosi održivom gospodarskom rastu Malte, što može izazvati poteškoće u vezi s integritetom financijskog sustava, postoji potreba za čvrstim okvirom za sprečavanje pranja novca. Malta je četvrtu Direktivu o sprečavanju pranja novca u svoje nacionalno pravo prenijela nedavno, stoga tek predstoji ocjena učinkovitosti njezine provedbe. Osim toga, nakon prenošenja Direktive u nacionalno pravo malteška su tijela nedavno predstavila integriranu strategiju za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. Među ostalim mjerama, osnovan je nacionalni koordinacijski odbor za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, koji je sastavljen od predstavnika vlade i drugih relevantnih nacionalnih tijela. Međutim, i dalje postoje izazovi u pogledu osiguravanja pravilne primjene i učinkovitog izvršavanja nedavno donesenog regulatornog okvira.
- (9) U kontekstu snažnoga gospodarskog rasta i reformi kojima se potiče zapošljavanje žena i stjecanje novih vještina radne snage, ishodi na tržištu rada u Malti dodatno su se poboljšali. Međutim, i dalje je prisutan problem velike razlike u sudjelovanju muškaraca i žena te žena u dobi iznad 30 godina i osoba s invaliditetom na tržištu rada. Uređenje očinskog i roditeljskog dopusta i dalje je relativno slabo, ali je njihovo postojanje važno kako bi se između muškaraca i žena uravnotežila odgovornost za skrb, kao i za veću potporu sudjelovanju žena na tržištu rada. Problem nedostatka radne snage sve je veći te i dalje postoji neusklađenost postojećih i potrebnih vještina na tržištu rada. Velik dio malteške radne snage i dalje je niskokvalificiran te se tržište rada zbog nedostatka radne snage i vještina sve više oslanja na stranu radnu snagu. Očekuje se da će se nastaviti provedba inicijativa politike u području tržišta rada, vještina i socijalne uključenosti, ali bi trebalo uzimati u obzir praćenje i evaluaciju utemeljenu na ishodima.
- (10) Stopa prijevremenog napuštanja školovanja od 18,6 % u 2017. i dalje je najviša u Uniji te u tome smislu u odnosu na prethodnu godinu gotovo da i nije bilo napretka. Malta ima i najvišu stopu prijevremenog napuštanja školovanja za osobe s invaliditetom (50 %), što je dvostruko više od prosjeka Unije. Nadalje, na ishode učenja znatno utječe socioekonomski položaj, vrsta škole i invalidski status. Razlika u rezultatima u znanstvenim predmetima među učenicima iz škola s lošijim rezultatima i učenika iz škola s boljim rezultatima među najvećima je u Uniji i odgovara vrijednosti od 150 % prosjeka Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj. Udio učenika sa slabim rezultatima iz područja matematike, prirodoslovlja i čitanja četvrti je po veličini u Uniji. Potreban je sveobuhvatan pristup za poboljšanje kvalitete obrazovanja i smanjenje nejednakosti u obrazovnim ishodima među raznim socijalnim skupinama i vrstama škola.
- (11) Zbog snažnog gospodarskog rasta povećan je pritisak na infrastrukturu i prirodne resurse. Konkretno, sektor cestovnog prometa suočen je s velikim izazovima u pogledu infrastrukture i dugoročne održivosti. Nedostatna prometna infrastruktura i sve veći troškovi povezani sa zagušenjem čine prepreku ulaganjima. Rast broja vozila i gušći promet razlog su povećanju emisije stakleničkih plinova i negativno utječu na kvalitetu zraka. Ujedno negativno utječu na turizam, koji je važan stup malteškog gospodarstva. Stoga je potreba za rješavanjem problema manjka infrastrukture usko povezana s potrebom za rješenjima za čist promet. Vlada je 2016. donijela ambicioznu nacionalnu prometnu strategiju do 2050. i glavni operativni prometni plan do 2025. Najavila je i projekt u vrijednosti od 700 milijuna EUR za poboljšanje cestovne mreže. Očekuje da će sve te mjere gospodarske troškove zagušenja smanjiti za manje od 20 %. Povećanjem gospodarske aktivnosti mogu se pogoršati postojeća uska grla u infrastrukturi, što bi izazvalo još veći pritisak na okolišne resurse. Osim toga, u planu nije utvrđen jasan cilj za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz prometa i ne predlaže se učinkoviti sustav nadzora provedbe prijavljenih mjera (osim petogodišnjeg ciklusa revizije). Stoga je važno utvrditi ciljeve i provesti mjere kako bi se do 2025. znatno smanjilo zagušenje i emisija stakleničkih plinova iz prometa te omogućiti periodično praćenje napretka.
- (12) Zbog poteškoća koje proizlaze iz veličine i otočne naravi zemlje potreba za znatnijim prijelazom na kružno gospodarstvo posebno je izražena. Pametnim ulaganjima može se doprinijeti smanjenju pritiska na ugrožene prirodne resurse na otoku. Primjerice, poteškoće s odlaganjem građevinskog otpada i otpada od rušenja, ako se ne riješe, mogle bi umanjiti kvalitetu okoliša i privlačnost Malte kao turističkog odredišta. Iako je i dalje pri dnu ljestvice rezultata u području ekoloških inovacija (26. mjesto u Uniji za 2016. u odnosu na 18. mjesto za 2013. prema indeksu ekoloških inovacija), u Malti postoji potencijal za mobiliziranje ulaganja za osmišljavanje ili

primjenu inovativnih rješenja za učinkovitije korištenje resursima i energijom u graditeljstvu te bolje upravljanje otpadom i otpadnim vodama. Naime, potrebna su poboljšanja u gospodarenju otpadom uz ulaganja u postrojenja za recikliranje građevinskog otpada i otpada od rušenja te u provedbi kontrola za sprečavanje nezakonitog odlaganja građevinskog otpada i otpada od rušenja ili njegova bacanja u more.

- (13) Pravosudni sustav i dalje se suočava s poteškoćama u području učinkovitosti te postoji potreba za jačanjem pravnog i institucijskog okvira za borbu protiv korupcije kako bi se osiguralo visokokvalitetno poslovno okruženje. Nedostaci u upravljanju u okviru borbe protiv korupcije mogli bi imati štetan utjecaj na poslovnu klimu i negativno se odraziti na ulaganja. Potrebno je dodatno povećati učinkovitost napora koje Malta ulaže u borbu protiv korupcije, posebno u pogledu istraga i kaznenog progona za suzbijanje korupcije. Poboljšanje okvira upravljanja ključno je za očuvanje ugleda Malte i njezine privlačnosti kao međunarodnog odredišta za ulaganja.
- (14) Komisija je u okviru europskog semestra za 2018. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Malte i objavila je u Izvješću za Maltu za 2018. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2018. i Nacionalni program reformi za 2018. te mjere poduzete nakon preporuka upućenih Malti prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Malti, nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnoga gospodarskog upravljanja u Uniji na način da se na razini Unije doprinosi budućim nacionalnim odlukama.
- (15) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2018., i prema njegovu mišljenju ⁽¹⁾ očekuje se da će Malta biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu,

PREPORUČUJE da Malta u 2018. i 2019. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ojačati opći okvir upravljanja poboljšanjem nacionalnog nadzora nad financijskim poduzećima usmjerenima na međunarodno tržište koja imaju odobrenje za rad u Malti, osiguravanjem učinkovitog izvršavanja okvira za sprečavanje pranja novca i daljnjim jačanjem borbe protiv korupcije.
2. Osigurati održivost zdravstvenog i mirovinskog sustava, među ostalim povećanjem zakonske dobi za umirovljenje i ograničavanjem prijevremenog umirovljenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2018.

Za Vijeće

Predsjednik

H. LÖGER

⁽¹⁾ Na temelju članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.